

Štelcl, Jindřich; Malina, Jaroslav

Kamenná industrie z neolitického sídliště u Kyjovic (okres Znojmo)

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. E, Řada archeologicko-klasická. 1969, vol. 18, iss. E14, pp. [267]-271

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/109875>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

MISCELLANEA ARCHAEOLOGICA

Kamenná industrie z neolitického sídliště u Kyjovic (okres Znojmo)

V této zprávě hodnotíme předběžně kamennou industrii kultury s moravskou malovanou keramikou, získanou ve výzkumných sezonách od roku 1964 na významném sídlišti u Kyjovic,¹ které podle získaného archeologického materiálu datuje V. Podborský² ve smyslu periodisace F. Vildomce do starší fáze staršího stupně moravské malované keramiky.

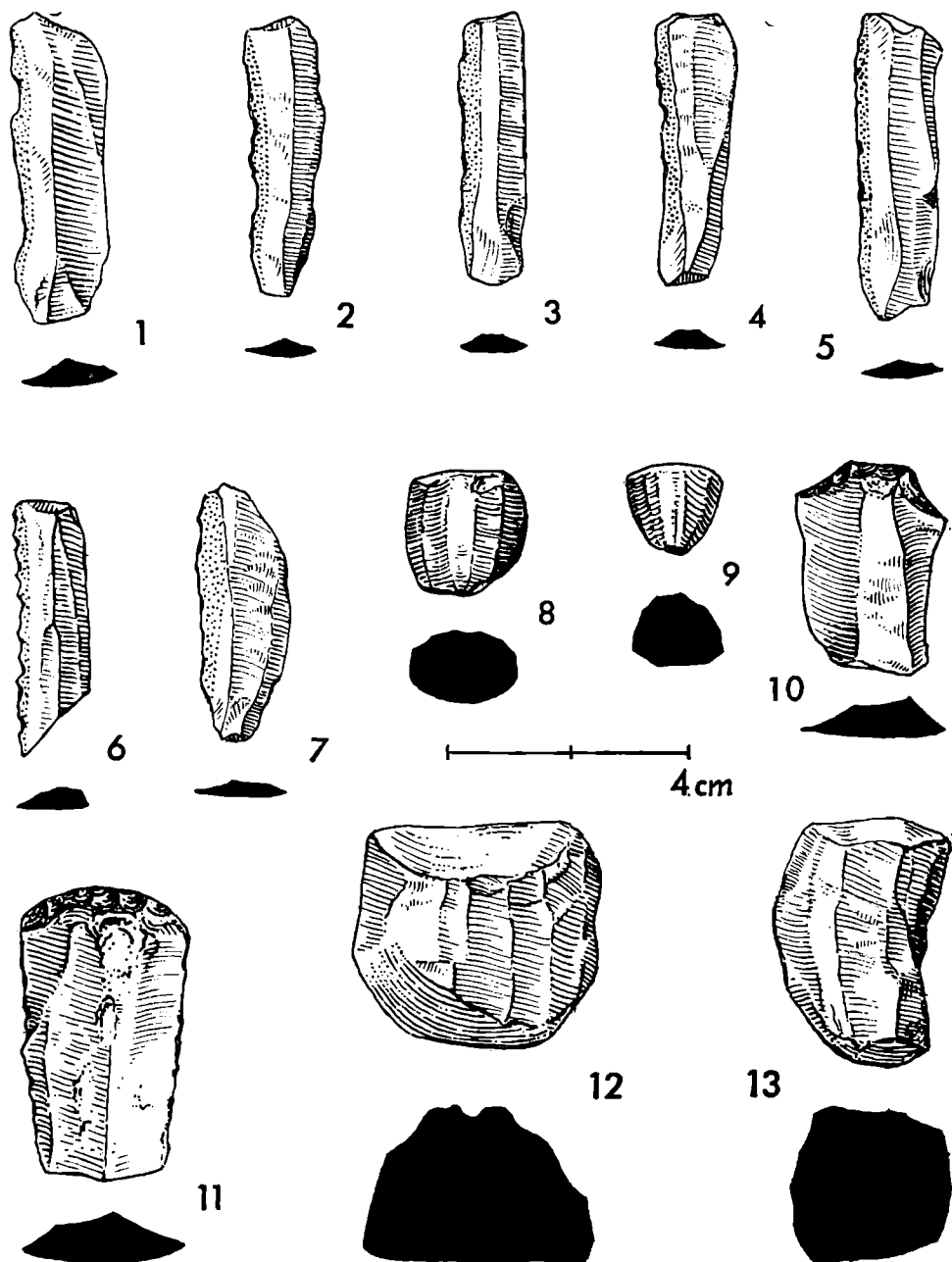
Petrograficky bylo studováno 801 artefaktů štípané a 59 kusů broušené industrie. Okrajově jsme rovněž posoudili kamenný materiál drtidel. Podle mikroskopického určení látkového složení artefaktů je možno konstatovat, že štípanou industrii tvoří silicity (rohovce, pazourek, radiolarit, jaspis železitý), dále obsidián, ojediněle též křišťál a mléčně bílý křemen. Broušené artefakty jsou zhotoveny z basických metamorfitů (aktinolit-amfibolické břidlice, amfibolity, aktinolitická břidlice a serpentinit). Přehled o kvantitativním zastoupení všech použitých typů hornin i minerálů je obsažen v tabulce.

	Hornina/Minerál	Počet kusů	%
Štípaná industrie	Rohovce	520	64,94
	Pazourek	53	6,61
	Radiolarit	6	0,74
	Jaspis železitý	4	0,49
	Obsidián	212	26,46
	Křišťál	3	0,38
	Křemen (mléčně bílý)	3	0,38
	Celkem	801	100,00
Broušená industrie	Aktinolit-amfibolická břidlice	41	69,49
	Amfibolit	16	27,11
	Aktinolitická břidlice	1	1,70
	Serpentinit	1	1,70
	Celkem	59	100,00

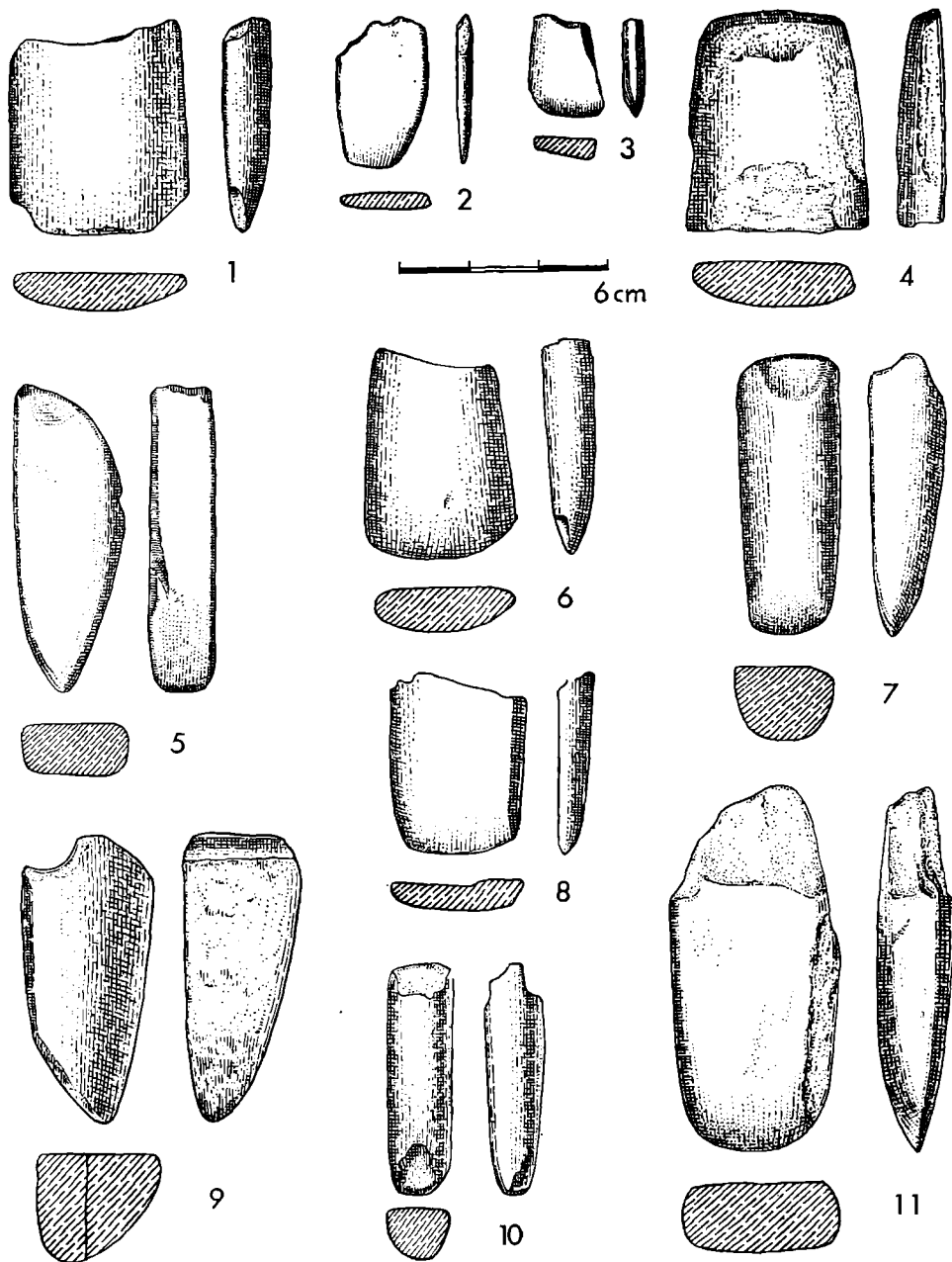
Surovinově nejbohatší složkou štípané industrie jsou rohovce, mezi nimiž jsme makroskopicky rozlišili podle barvy sedm variet. Nejrozšířenější jsou rohovce pastelově šedé. Často se vyznačují typickým znakem terasových materiálů — kúrou valounů. Patina, charakteristický znak paleolitických silicitů, byla zjištěna pouze u čtyř artefaktů (dva rohovcové a dva pazourkové).

¹ Výzkum pravěkého sídliště u Kyjovic provádí dr. V. Podborský z katedry prehistorie filosofické fakulty UJEP v Brně. Za ochotné poskytnutí kamenného materiálu ke zpracování patří dr. V. Podborskému naše upřímné poděkování.

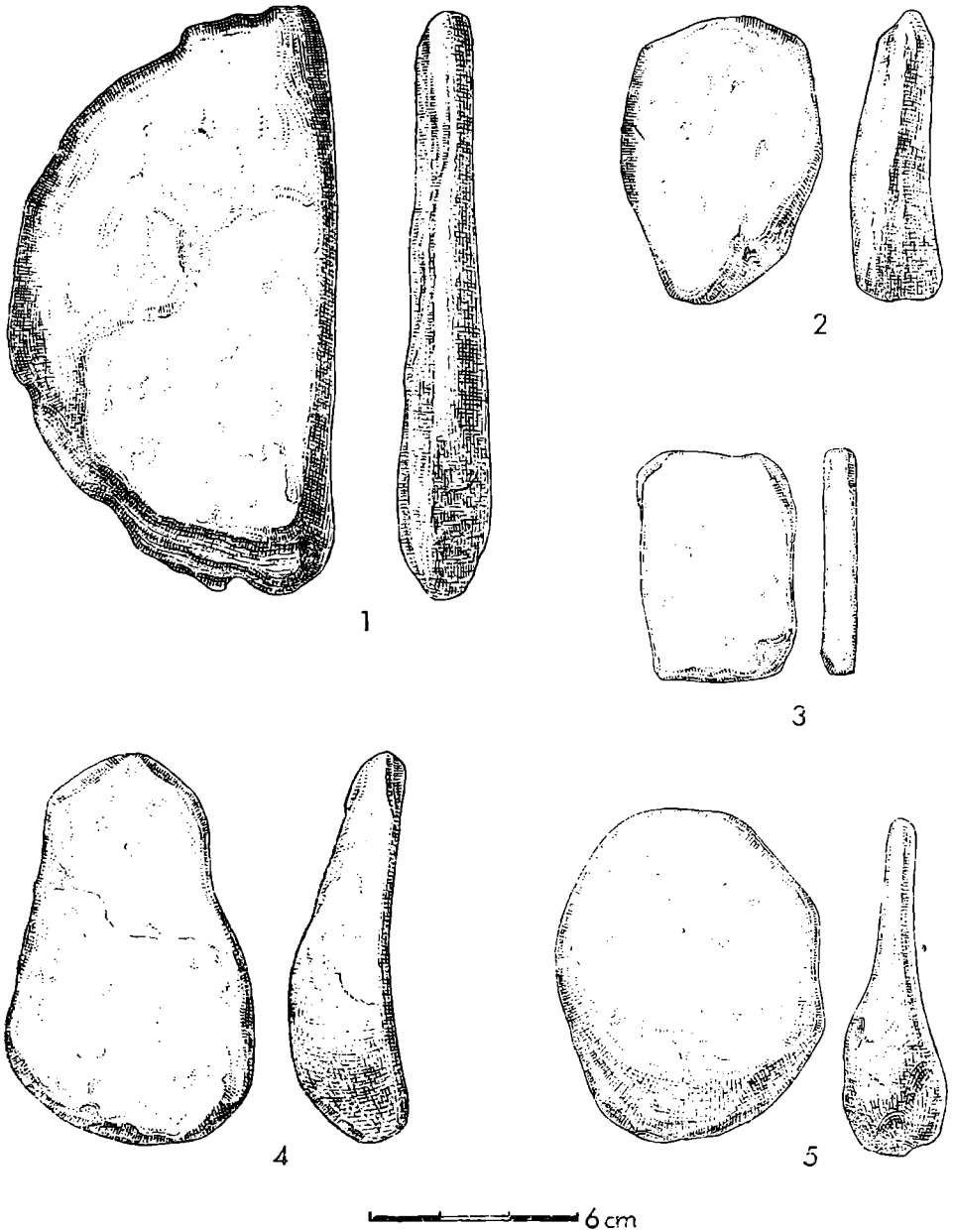
² V. Podborský, Eine neolithische Siedlung mit bemalter Keramik bei Kyjovice (Kreis Znojmo), Südmähren, SPFFBU E11, 1966, str. 20.

Obr. 1. Kyjovice (okr. Znojmo). Srpkové čepelky (1, 2, 3, 5, 6, 7 — rohovec, 4₁ — pazourek). Jádra (8, 9 — obsidián, 12, 13 — rohovec). Škrabadla (10 — rohovec, 11 — pazourek). (Kresba S. Ševčík.)

Obr. 2. Kyjovice (okr. Znojmo). Sekerky (1, 4, 11 — amfibolit, 2, 3, 6, 8 — aktinolit/amfibolická břidlice). Kopytovité klíny (5, 7, 10 — aktinolit/amfibolická břidlice). Sekeromlat (9 — serpentit). (Kresba S. Ševčík.)

Obr. 3. Kyjovice (okr. Znojmo). Drtidla (1, 2, 4, 5 — aplitické a biotitické ruly). Polotvar (3 — amfibolit). (Kresba S. Ševčík.)

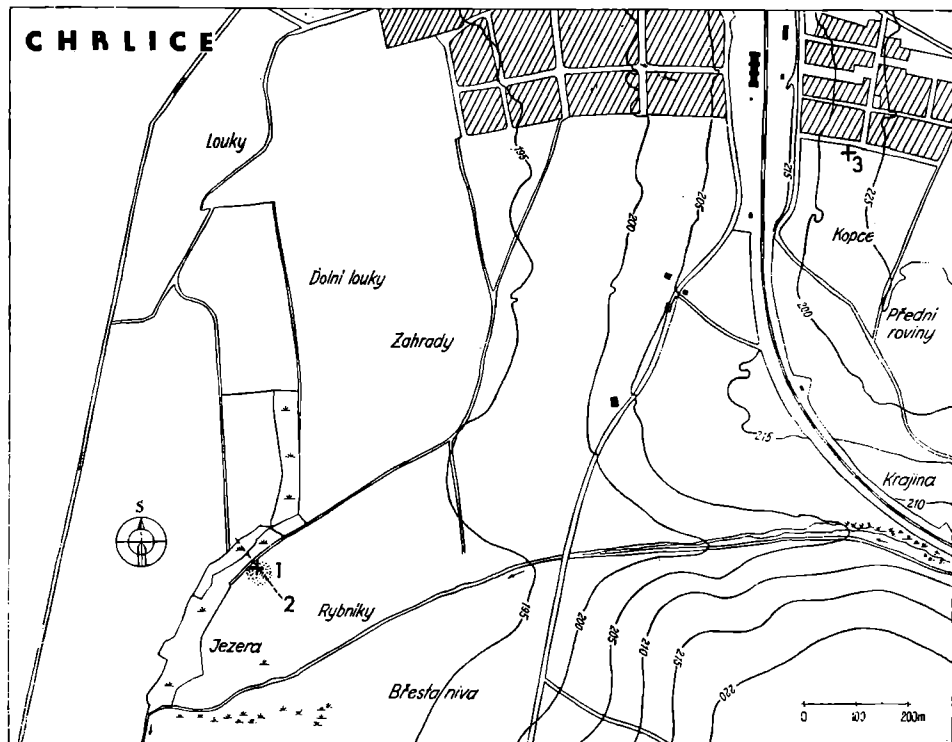
Z hlediska typologického tvoří nejméně tři kategorie čepelky, čepelky, čepelovité ústěpy (případně jejich fragmenty) a odpad. Mnohé artefakty těchto skupin jsou nápadně užitkovou retuší. Méně jsou již zastoupeny srpové čepelky, jádra a škrabadla (obr. 1). Ojedinelé byly nalezeny vrtáky, hroty, kombinované nástroje a drásadla.

Nejčastější surovinou broušené industrie jsou aktinolit-amfibolické břidlice, z nichž bylo zhotoveno 20 kusů sekerek, dále 9 kopytovitých klínů, 6 sekeromlatů, 2 motyky (?), 2 vývrtky a 1 neurčený fragment. Dalším horninovým typem zjištěným v kolekci broušené industrie je amfibolit. Je surovinou sekeromlatů (9 kusů), sekerek (4 kusy), polotvaru (1 kus — obr. 3) a tři blíže neurčených úlomků. Jeden kopytovitý klín je zhotoven z aktinolitické břidlice a jeden sekeromlat ze serpentinitu (obr. 2).

Uvedené poznatky rozvedeme podrobněji v další studii, v níž budeme věnovat také pozornost drtidlům (zatím zjištěny aplitické a biotitické ruly — obr. 3), otázce původu kamenného materiálu (zvláště obsidiánu), typologii a pracovním stopám.

J. Štelcl — J. Malina

Die Steinindustrie von einer neolithischen Siedlung bei Kyjovice (Kreis Znojmo). Im vorliegenden Bericht veröffentlichen die Verfasser die vorläufigen Ergebnisse des petrographischen und archäologischen Studiums der Steinindustrie von der neolithischen Siedlung, die bei Kyjovice von V. Podborský entdeckt wurde. Nach V. Podborský lässt sich diese Siedlung in die ältere Phase der älteren Stufe der mährischen bemalten Keramik datieren (nach der Periodisierung von F. Vildmeyer). In der Kollektion von Spaltindustrie wurden Hornstein, Feuerstein, Radiolarit, Obsidian, Bergkristall und Quarz festgestellt. Geglättete und gebohrte Industrie ist aus Aktinolith-Amphibolschiefern, Amphiboliten, Aktinolith-Schiefern und Serpentin hergestellt.

Obr. 4. Chrlice. 1 — poloha hrobu se šňurovou keramikou (křížek) a pravěkého sídliště (tečkovaně) v trati Jezera; 2 — průběh meliorační rýhy narušující hrob a pravěké objekty; 3 — poloha hrobu se šňurovou keramikou v trati Zahradky. (Kresba A. Šik.)